

László Rákósy: "Serviciile oferite de natură sunt multiple și complexe. Va trebui să învățăm să le percepem și să le apreciem"

Laurențiu Ciornei

Un petec de pământ din Transilvania a devenit o oază a fluturilor, dar și un prilej de bucurie pentru anumiți iubitori de natură din întreaga lume. Pe un deal din apropierea Clujului crește și trăiește, nu fără bătaie de cap, o vietate pe cât de mică și fragilă, pe atât de prețioasă și importantă. Despre Albăstrelul ardelean este vorba, un fluture care numai aici își face veacul, o specie endemică valoroasă și de care are grijă un om special.

Probabil cel mai vestit cercetător al lepidopterelor din România este profesorul László Rákósy, director al Departamentului de Taxonomie și Ecologie de la Facultatea de Biologie și Geologie din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj și, bineînțeles, președintele Societății Lepidopterologice Române.

Profesorul merge cu pasiune și stăruință pe urmele celebrului naturalist Alexandru Borza, cel care a înființat acolo, acum aproape nouă decenii, această arie protejată, după descoperirea unicei plante, numită linteă-pratului (*Astragalus peterfii*). Acum, vedeta este un fluture care, de asemenea, e unic în lume: Albăstrelul transilvan (*Pseudophilotes bavius hungaricus*). Iar, planta lui preferată este o membră importantă din familia Lamiaceae: jaleșul cârn (*Salvia nutans*). Aceasta oferă fluturelui, prin bogata-i inflorescență, cele mai bune condiții pentru depunerea ouălelor și-l ajută în dezvoltarea personală.

Cartea "Fluturii diurni din România. Cunoaștere, protecție, conservare", al cărei autor este profesorul Rákósy, a devenit reper în lumea științifică și nu numai, și l-a

Profesorul László Rákósy
Professor László Rákósy

fascinat pe deja consacratul prieten al ținutului transilvan Charles, Prinț de Wales și moștenitor al tronului Regatului Unit.

Am avut plăcerea și onoarea să discut cu profesorul Rákósy despre pasiunea dumnealui pentru insecte, iar ca părinte bun al neprețuitului Albăstrel transilvan am descoperit vibrația de care mulți avem nevoie. O vibrație pe care în primul rând o primim de la natură, apoi o

transmitem între noi, oamenii. Avem nevoie de natură, iar natura, spune profesorul ardelean are, mai mult sau mai puțin, nevoie de noi.

1. Biodiversitatea se află într-o situație de criză. În Europa, aproape un sfert din speciile sălbatice sunt amenințate cu dispariția, iar majoritatea ecosistemelor sunt degradate, într-o asemenea măsură, încât nu mai pot oferi serviciile valoroase. Această degradare înseamnă pierderi sociale și economice uriașe pentru toată lumea. Ce măsuri imediate ar trebui să fie luate ca să fie stopat acest declin?

Măsurile formale, legislative la nivel european și global sunt în mare elaborate și promulgate. Problema majoră este modul de aplicare și respectare a legislației la nivel național și regional, la care se adaugă, factorul decisiv – mentalitatea populației umane – convinsă că natura există pentru ca omul să-și satisfacă nevoile.

2. Într-o zonă de conservare, resursele limitate sunt disponibile pentru proiectele de conservare. Există populații de specii endemice și pe cale de dispariție: ale unui mamifer, ale unei plante și ale unei insecte. Aveți resurse pentru a salva doar una dintre acestea. Ce alegeți?

În această situație se elaborează un program de menținere și redresare a speciei de mamifer, care ocupă o suprafață mai mare și care este, de obicei, mai charismatic. Fondurile astfel obținute se vor utiliza în așa fel încât să favorizeze și specia de plantă și/sau insectă, care din punct de vedere ecologic și științific are aceleași valoare cu mamiferul. Asemenea situații se întâlnesc deseori în strategiile de protecție și conservare, generând termenul de ”specie umbrelă”, prin protecția căreia se protejează și celelalte specii valoroase.

3. De ce ar trebui să le pese oamenilor de conservarea biodiversității?

Pentru că prin pierderea biodiversității se ajunge la colapsul ecologic al planetei. Desigur, în decursul milioanele de ani de evoluție specii și grupuri de specii cândva apărute au și dispărut, locul acestora fiind luat de alte organisme care prin interacțiunea lor cu mediul asigură echilibrul ecologic al Terrei. Apariția și dispariția

speciilor reprezintă procese evolutive complexe și de lungă durată. În ultimii 6-7.000 de ani, de când vorbim de cultura umană și de efectul omului asupra naturii nu s-au format specii noi, timpul fiind prea scurt. În schimb, omul a afectat puternic fauna, contribuind direct la dispariția unui mare număr de animale folosite ca hrană și, mai târziu, indirect la un număr accelerat de mare de plante și animale prin alterarea și distrugerea mediilor de viață. Aceste pierderi nu pot fi echilibrate prin apariția de specii noi prin procese evolutive naturale, timpul fiind prea scurt sau altfel spus viteza extincțiilor prea mare. Ca urmare, continua creștere a densității populației umane și a bunăstării acesteia, duc la accelerarea declinului de specii din complexa rețea naturală a planetei. Subțierea nodurilor acestei rețele duc la ruperea și destrămarea ei. Astfel, ne tăiem craca de sub picioare.

Deși din ce în ce mai multă lume înțelege acest lucru, totuși scăderea biodiversității nu alarmează în mod suficient omenirea. Acest lucru se datorează tot firii egocentriste a omului, a nivelului său de educare și a modului de gândire. Abia după ce ne lovim personal sau prin intermediul celor foarte apropiați de probleme, începem să gândimdar altfel, dar tot pe timp scurt. Medicamentele de care se leagă speranța multora în vindecarea unor boli grave, se bazează, în mare parte, pe principiile active extrase din plante și animale. Dar multe dintre plantele și animalele planetei dispar înainte de a fi studiate sau chiar înainte de a fi cunoscute. Astfel, se pierde pentru totdeauna șansa extragerii unor principii active unice, prezente numai în organismele care au dispărut din cauza activităților umane. Serviciile oferite de natură sunt multiple și complexe. Va trebui să învățăm să le percepem și să le apreciem. Nu este vorba numai de hrană, ci de aspecte pe care nu le putem percepe cu cele cinci simțuri clasice, dar le-am putea intui cu mai mult bun simț.

4. De ce ar trebui să le pese oamenilor de protejarea speciilor endemice, precum Albăstrelel transilvan?

Taxonii endemici sunt acele specii sau subspecii, care au apărut în areale restrânse, datorită

Albăstrelel transilvan (*Pseudophilotes bavius hungaricus*)
 Transylvanian Blue (*Pseudophilotes bavius hungaricus*)

unor particularități ale proceselor de speciație. Având areale foarte restrânse, uneori chiar punctiforme (un masiv muntos, o insulă, un deal etc), perturbarea mediului în care trăiesc poate duce la extincția lor din patrimoniul mondial. Pentru regiunile în care au apărut și trăiesc, speciile endemice sunt și ar trebui să fie simboluri care indică unicitatea, particularitatea regiunii. Astfel, simbolul național pentru Noa Zeelandă este pasărea kiwi, pentru China ursul panda uriaș, pentru Madagascar lemurișorul catta pentru Indonezia varanul de Komodo etc. Astfel, circa 160 de specii animale au fost alese ca simboluri naționale de către țările lumii, dintre aceste simboluri cinci sunt insecte. Mult mai multe specii de plante și animale sunt folosite ca simboluri regionale sau locale, admirate și respectate.

România se bucură de privilegiul de a deține un număr important de taxoni endemici, care nu se regăsesc în altă parte a lumii. Privilegiul acesta înseamnă și responsabilitatea de a le proteja și conserva pentru o perioadă cât mai lungă de timp. Albăstrelel transilvan, un fluturaș endemic pentru habitatele cu caracter stepic din Câmpia Transilvaniei a devenit un simbol

al Transilvaniei, cunoscut însă mai mult în străinătate decât în România. Importanța lui a fost confirmată și de UE prin includerea sa pe lista speciilor protejate, pentru care administrațiile locale, regionale și naționale trebuie să ia toate măsurile pentru menținerea populațiilor existente. Numeroși specialiști și iubitori ai naturii veneau anual, la sfârșit de aprilie sau început de mai, la Cluj, pentru a vedea și admira acest unicat al naturii. Cea mai importantă populație s-a menținut în Situl Natura 2000 de la Suatu, la 35 km nord de Cluj-Napoca. Semnificația și valoarea acestui taxon a fost expusă în numeroase lucrări științifice, dar și în articole și emisiuni de popularizare.

5. Într-o sesiune despre supremul în materie de frumuseți ale naturii vor fi destule voci care vor ține partea fluturilor. Asta, probabil, că este vorba și de acel miracol al transformării din viață în moarte și invers. La budiști există credința potrivit căreia oamenii se pot reîncarna în fluturi. Fluturii se pot reîncarna în oameni?

Da, brahmanii mai păstrează credința că fiecare fluture reprezintă sufletul reîncarnat al unui om trecut în veșnicie. Miracolul metamorfozei l-a făcut pe Buddha să mulțumească fluturilor și să afirme că de la ei a învățat mai mult (prin contemplare și meditație) decât din scrierile brahmanilor. Am putea vorbi de reîncarnarea fluturilor în oameni, atunci când miraculoasa transformare a omizii în fascinantul fluture ar produce o metamorfozare a nivelului de înțelegere și acceptanța a omului față de realitatea din natură. Ori, chiar de această schimbare avem atât nevoie.

6. Acum aproape cinci ani, în primăvara lui 2016, pajiștea din sit a fost cotropită de o turmă de oi. Au ros tot, în special florile jaleșului cărn, maternitatea Albăstrelelui. Cât de mare a fost paguba și care este situația actuală a populației de Albăstrele?

Populația de Albăstrele transilvan de la Suatu, cea mai viguroasă populație cunoscută, a fost complet distrusă. Oile au consumat toate inflorescențele de jaleș cărn exact în perioada în care pe sau în florile plantei se găseau ouăle sau larvele fluturelui. Dacă zona respectiva, nu mai

Habitatul Albăstrelelui transilvan
Transylvanian Blue habitat

mare de 2-3 ha, ar fi fost exceptată de la pășunat sau pășunatul nu ar fi fost permis primăvara până la data de 25 mai după 5-6 ani populația de Albăstrel transilvan s-ar fi putut reface din mici rezervoare (colonii) aflate la distanțe de 1-2 km distanță. Din păcate, și în anul 2020 oile au pășunat și distrus habitatul Albăstrelelui transilvan dar și a plantei endemice "cosașul lui Peterfi" (*Astragalus peterfii*), cunoscută în întreaga lume numai de la Suatu și un deal vecin, la Căianu. Cu atât mai mare a fost rușinea și durerea când, în 2016, am condus un grup de naturaliști străini la sanctuarul naturii de la Suatu. Aici însă, în locul unui câmp cu flori albastru întunecat care se ondulau, precum valurile Mării Negre, printre brăielele sidefii de colilie am găsit numai excremente și lână de oi, care în urma lor au lăsat un teren bătătorit, fără urmă de jaleș cârn (*Salvia nutans*), specie pe care se dezvoltă endemitul *Pseudophilotes bavius hungarica*. Vizitatorii străini nu puteau înțelege ce s-a întâmplat. Oare am greșit locul? Din păcate, nu. Turma de oi a compromis pentru mulți ani cea mai importantă populație a Albăstrelelui transilvan. După ce nedumerirea a trecut, nu am putut citi decât disprețul vizitatorilor care prin priviri și cuvinte mi-au spus că așa ceva nu poate fi tolerat într-o țară civilizată. Oile puteau să pască și altundeva, sau chiar și aici da nu până pe 20-25 mai când larva părăsește inflorescența pentru a

se înpupa la suprafața solului. În loc să devină un brand local, care să atragă prin el însuși și produsele locale astfel particularizate, turiști și iubitori ai naturii, am optat pentru distrugerea acestei populații unice. Au urmat articole critice în mass-media locală care au stârnit indignarea comunității iubitorilor naturii din România. Din păcate primăria de la Suatu, Garda de Mediu și celelalte organe abilitate nu au întreprins nimic și ca urmare nu s-a schimbat nimic. Oile pasc în continuare împiedicând astfel eventuala refacere a populației Albăstrelelui transilvan la Suatu.

O construcție din patrimoniul cultural mai poate fi restaurată, un titlu sportiv european sau mondial poate fi câștigat sau recâștigat, un experiment mai poate fi repetat și îmbunătățit, dar dispariția unui taxon endemic nu poate fi înlocuită sau reparată prin niciun efort. La fel ca bisericile de lemn din Maramureș, mănăstirile pictate din Bucovina și Moldova, cetățile săsești fortificate din Transilvania și alte particularități care conferă României unicitate prin diversitate, taxonii endemici ar trebui să fie priviți și tratați cu cel puțin tot atâta respect și admirație. Dar pentru aceasta este nevoie de educație și prea puțini dintre cei care înțeleg, ne facem timp să explicăm, celor care încă nu înțeleg, sau înțeleg și ignoră, care este situația și ce consecințe are lipsa de cunoaștere și ignoranța.

7. Mai poate asigura omenirea un optim pentru sutele de mii de specii deja afectate? Unde se află România, din acest punct de vedere, al speciilor periclitare?

Omenirea va trebui să învețe și să se comporte ca atare pentru a asigura menținerea biodiversității la acel nivel la care rețelele ecologice să rămână funcționale. Dacă nu va face acest lucru, planeta va intra într-un colaps ecologic. România are, aparent, o situație ceva mai bună. Dar starea actuală a naturii de la noi nu se datorează unor măsuri luate în mod conștient și aplicate cu succes, ci subdezvoltării economice, comparativ cu țările industrializate. Agricultură de subzistență, practică pe suprafețe mici, a favorizat menținerea biodiversității ridicate. Alta este situația actuală, mai ales în sudul și sud-estul țării unde se practică același tip

de agricultură ca în țările central și vest-europene, care și-au distrus biodiversitatea. Și mai trebuie menționat ceva. Nu avem studii și date suficiente pentru a evalua evoluția biodiversității în ultimii 50-60 de ani la nevertebrate, specii care asigură procentul maxim al biodiversității generale. Puținele date de care dispunem și pe care le-am evaluat pentru un articol științific referitor numai la fluturi, relevă, din păcate, tendințe asemănătoare țărilor central și vest-europene, adică un declin masiv.

8. Cum împăcăm biologul sau entomologul cu silvicul și/sau cu fermierul, mai ales cu crescătorul de animale? Am aflat că împotriva asociației dumneavoastră, Societatea Lepidopterologică din România, s-a ridicat chiar și o administrație locală, pe motiv că a pierdut o investiție de multe milioane.

Nu cred că este vorba de împăcare. Niciunul nu a greșit în fața celuilalt. Fiecare trebuie să fie deschis și să învețe de la celălalt. Speciile considerate azi dăunătoare nu s-au format în procesele de speciație ca "dăunătoare". Omul, prin constituirea ecosistemelor artificiale (culturi agricole, plantații, depozite de alimente, etc), a favorizat unele specii, care au profitat de nișele oferite. În ecosistemele naturale, grațiile finalizate prin explozii populaționale sunt rare și autoreglate de fenomene naturale. Intervenția omului nu este necesară.

Agricultorul, crescătorul de animale, silvicul, trebuie să învețe și să înțeleagă că scopul final al activităților sale nu trebuie să fie profitul maxim prin care, pe termen lung, afectează natura și în mod evident profitul pe termen lung.

9. Albăstrelul transilvan este, din punct de vedere al legislației, la adăpost. Menționat în toate directivele Uniunii Europene privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbătice, acesta a fost pus pe Lista Roșie Europeană a Fluturilor, iar România s-a adaptat și a preluat acest pachet de protecție. Care este, de fapt, situația reală? Există pericolul încălcării acestor reguli? Fluturii sunt braconajați?

Albăstrelul transilvan și alte 26 de specii de fluturi din România sunt trecute pe lista speciilor protejate de UE, dar sunt protejate ală-

turi de alte peste 100 de specii și prin OUG 57/2007. Putem, așadar, să spunem că are o dublă protecție, europeană și națională. Cu toate această dublă protecție, la Suatu, turma de oi a distrus populația, dar și habitatul (aflat, de asemenea, pe lista habitatelor prioritare protejate prin directiva UE). Legislația nu ferește Albăstrelul transilvan nici de colectarea de către colecționarii amatori, dintre care unii care au chiar un scop comercial. Astfel, reprezentantul Gărzii de Mediu din județul Bistrița Năsăud a fost surprins în flagrant de membri Societății Lepidopterologice Române.

10. Când și cum a început pasiunea pentru natură, pentru cercetarea insectelor?

În orașele din Transilvania atât în perioada interbelică, cât și după 1945 obiceiul drumețiilor de la sfârșit de săptămână era foarte răspândit. Părinții mei ne scoteau în natură în fiecare duminică cu vreme bună și astfel am deprins bucuria descoperirii tainelor naturii. Pe strada unde locuiam eram mai mulți băieți de vârste apropiate cu care făceam tot felul de isprăvi la marginea pădurii. Cu unul dintre ei am început să strângem gândaci și fluturi după metode de noi inventate. Cu ocazia unei ieșiri după insecte, am văzut un bărbat cu fileu entomologic colectând fluturi. Era directorul școlii pe care o frecventa prietenul meu, Gerhard. Ne-a văzut și ne-a chemat la el. Noi am povestit că avem acasă o colecție de fluturi pe care-i prinsesem cu cămașa sau cu mâna. Profesorul de biologie, Michael Konrad, ne-a lăudat și ne-a invitat pentru ziua următoare la el acasă să ne arate colecția personală, dar neapărat să ducem și cutia noastră pentru a vedea ce avem noi. Atunci am văzut ce înseamnă o colecție adevărată, cu cutii speciale așezate într-un dulap special, cu cărți (determinatoare) speciale, cu ace speciale de diferite grosimi. Nu a răs de fluturii noștri prinși în bolduri pe bucățele tăiate din dopuri de plută și ne-a arătat cum se prepară fluturii pe un etalator. Aveam 10 ani, Gerhard 11. De la acea vizită a început un vis care nu s-a terminat nici azi, să mă ocup de fluturi. Fluturii m-au determinat să studiez biologia pentru ai cunoaște și înțele-

Capul unui fluture de noapte. Ochii mari privesc ignoranța omului

The head of a night moth. The big eyes look at man's ignorance

ge mai bine. Toată viața mi-a fost călăuzită de aceste petale zburătoare.

11. Preocupările asociate protecției mediului sunt prezentate extrem de simplist sau sunt însoțite de mențiunea că se opun dezvoltării socio-economice. Există chiar și anumite curente la limită, într-o anumită extremă. Unde vom ajunge?

Exagerări există de ambele tabere. Arta sau măiestria compromisului va trebuie să împace cele două tabere. Personal cunosc mari fermieri din Germania, care după 2-3 vizite în Transilvania s-au întors acasă aplicând ceea ce au

văzut în Ardeal. Și-au împărțit parcelele uriașe în parcele mai mici au lăsat brăie cu vegetație spontană pentru polenizatori și parazitoizi, au plantat din nou porumbar și păducel pentru delimitarea proprietăților sau parcelelor, au redus masiv pesticidele. La întrebarea altor fermieri veniți pentru prima dată în vizită la noi, - ”dar așa pierdeți” - cei care deja aplicau ceea ce au văzut au răspuns: toți ne putem permite să pierdem puțin în folosul naturii, dar după 2-3 ani vom certifica produsele ca fiind ”BIO” și vom recupera pierderile, contribuind astfel și la refacerea parțială a biodiversității. Și deținătorii de fonduri forestiere se orientează din ce în ce mai mult spre certificarea ecologică a acestora, favorizând astfel biodiversitatea.

12. Ce sfaturi aveți pentru tinerii interesați de educația ecologică? Ce sfaturi i-ați oferi unui tânăr având în vedere atât cercetarea/conservarea biodiversității, cât și educația?

Înainte de a mă adresa tinerilor mă adresez celor care au deja cunoștințe și experiență, rugându-i să încerce să iasă uneori din palatul de cleștar al cercetării academice și să se adreseze comunităților locale, populației României. Dacă nu ne facem timp pentru a le explica importanța schimbării modului de abordare a na-

Maculinea teleius pe Dealurile Clujului de est, sit Natura 2000

Maculinea teleius on the Hills of eastern Cluj, Natura 2000 site

Pachetul agromediu pentru fluturii *Maculinea*

Un alt exemplu în care fermierii și natura cohabitează în folosul ambelor părți este pachetul de măsuri agromediu ”pajiști importante pentru fluturi”. Sunt vizate speciile genului *Maculinea*. Fermierii care semnează contractul cu APIA și respectă măsurile stabilite, primesc 410 Euro/ha/an. Pot beneficia de aceste sume compensatorii fermierii din județele Cluj și Suceava. Această măsură există numai în România și a stârnit invidia conservatorilor naturii din UE.

Mai mult zona în care sunt prezente toate cele 4 specii ale genului *Maculinea* din Europa, respectiv cea mai mare parte a Sitului Natura 2000 ”Dealurile Clujului Est” a obținut brandul ”Ținutul fluturilor albaștrii”. Sub acest brand se comercializează produsele tradiționale certificate ale locului, de desfășoară festivalul de muzică ”Electric Castle” de la Castelul Bontida și multe alte evenimente culturale din zonă.

turii și a mentalității cu privire la natură și problemele ei, rezultatele cercetărilor noastre se vor izbi, în curând, de lipsa aplicabilității lor. Nu vom mai avea la ce și pentru ce să le folosim. Și în conservarea naturii, ca și în politică, puterea stă în mâinile și în mintea populației, a oamenilor. Important este să-i mobilizăm.

Pentru cei tineri. Deși parcurgem o perioadă dificilă, derutantă, confuză, avem nevoie de o implicare masivă pentru a schimba atitudinea față de natură. Implicarea în această schimbare nu depinde de profesie, de religie, de apartenența politică, de sex, ci de modul de înțelegere și apoi transmitere a mesajului către ceilalți. Natura poate exista fără OM, omul fără NATURĂ nu!

13. Ce ar fi fost naturalistul László dacă n-ar fi fost pasionat de natură? Care sunt celelalte iubiri?

Nu mi-l pot imagina altfel, decât așa cum este, dornic de cunoaștere, înclinat spre aventură și puțin risc.

Iubesc expedițiile în zone mai puțin cunoscute (Amazon, Africa, Asia etc). Îmi iubesc familia, dar și cei doi câini care mă însoțesc la vânătoare sau la drumeții. Iubesc munții, dar și stepa sau deșertul. Fotografiez cât pot de mult. Când prepar fluturi ascult muzică și când ascult muzică prepar fluturi. Este un ritual extrem de relaxant.

Îmi place să crăp lemne cu toporul și să merg uneori la pescuit. În ultimii 8 ani, am descoperit fascinația arborilor bătrâni. Am avut prilejul să caut și să vad cele mai vârstnice angiosperme din lume – baobabii. Iubesc cărțile, am foarte multe și-mi place să visez că voi apuca să mai scriu câteva, mai ales pentru iubitorii naturii din România.

14. Când sunteți în compania fluturilor (natură) vă simțiți diferit față de interacțiunea cu oamenii? Sau este aceeași plăcere, același tip de conexiune emoțională?

Petrec multe zile și nopți în interacțiune cu toate semnele perceptibile ale naturii. Este o permanentă provocare și o continuă revelație. Relația cu natura, nu numai cu fluturii, este una specia-

Profesorul Rákossy "preparând" fluturi
Professor Rákossy "preparing" butterflies

Prințul Charles, încântat de cartea profesorului László Rákossy: "Fluturii diurni din România", apărută în 2013.

EN

lă, am nevoie de ea. Interacționez des și cu drag cu oamenii, dar cei apropiați sunt cernuți prin multe filtre voite și nevoite. Simt deseori nevoia să împărtășesc altora ceea ce văd, ceea ce descopăr. De aici probabil și dorința de a face multe fotografii și plăcerea de a ține conferințe.

15. Pandemia declanșată de genomul virusului SARS-CoV-2 ne-a impus noi reguli de conviețuire. Care ar fi opțiunile pe care le-am primi de la natură? Cum ne repliem?

Împiedicat să părăsesc țara, am redescoperit frumusețea Munților Apuseni, aflați la un pas de casă. Am descoperit frumusețea grădinii, a plantelor și pomilor pe care îi îngrijesc. Am avut mai mult timp pentru colecția de fluturi, pentru câini, pentru mine.

Cred că am învățat să fim mai disciplinați, să ne bucurăm de ceea ce avem lângă noi și aproape de noi. Și poate cel mai mult, să sperăm că vom reveni, cât de curând, la viața pe care am avut-o înainte. Miracolul vieții continuă, depinde de natură, iar natura este, de circa 10.000 de ani, în mâinile omului.

Abstract. László Rákósy: “The loss of biodiversity leads to the ecological collapse of the planet.” His passion for butterflies began at the age of 10, when he had the privilege of seeing the true collection of butterflies of his biology teacher, Michael Konrad. This passion led him to study biology in order to know and understand it better.

Now, Professor László Rákósy is the director of the Department of Taxonomy and Ecology at the Faculty of Biology and Geology of the „Babeș-Bolyai” University of Cluj and the president of the Romanian Lepidopterological Society. His book, “Butterflies in Romania. Knowledge, protection, conservation”, has already fascinated Charles, Prince of Wales, heir to the throne of the United Kingdom and friend of the Transylvanian land. By protecting the invaluable Transylvanian Blue (*Pseudophilotes bavicus hungaricus*), Professor László Rákósy follows in the footsteps of the famous naturalist Alexandru Borza, who set up a protected area, nine decades ago, to protect the unique plant *Astragalus peterfii*.

Transylvanian Blue it is an endemic butterfly for the steppe habitats of the Transylvanian Plain and has become a symbol of Transylvania. Although it is protected in Romania, Transylvanian Blue is better known abroad, being included on the list of species protected by the EU. The most important population remained at the Natura 2000 Site of Suatu, 35 km

north of Cluj-Napoca, where many specialists and nature lovers came annually, in late April or early May, to see and admire this unique nature.

According to Professor László Rákósy, people need to care about protecting endemic species because they live in very small areas and disrupting the environment in which they live can lead to their extinction in the world heritage. Unfortunately, in 2016, the population from Suatu was completely destroyed when *Salvia nutans*, the butterfly’s favorite plant, was eaten by sheep, exactly when eggs and larvae were found in the plant’s inflorescences. If local authorities had been vigilant, Transylvanian Blue could have become a local brand, as other endemic species have become national symbols for many countries in the world. If an asset of the cultural heritage can be restored, repaired or improved, the disappearance of an endemic taxon cannot be replaced or repaired by any effort. Mankind must learn to maintain biodiversity at the level at which ecological networks remain functional.

Under the guidance of Professor László Rákósy, the Romanian Lepidopterological Society, together with several other NGOs, has been massively involved in the last 15 years in the process of raising awareness among local communities about the attitude towards nature. Supports the practice of the art of compromise, which will allow the release of spontaneous vegetation between plots or properties, for pollinators and parasitoids. These will reduce pesticides and facilitate the certification of „BIO” products. In this way, the gains will be higher and the biodiversity restored.

Professor László Rákósy loves people, expeditions in lesser known areas (Amazon, Africa, Asia, etc.), family, the two dogs and the art of photography. The relationship with nature is a special one and the pandemic generated by the SARS-CoV-2 virus determined him to rediscover the beauty of the Apuseni Mountains, his garden, the plants and trees he cares for.

Nature can exist without MAN, man without NATURE cannot!

Author. Ciornei Laurențiu (laurentiu.ciornei@ince.ro) - Center for Study and Research for AgroForestry Biodiversity/Romanian Academy, 13, Calea 13 Septembrie, 050711, Bucharest, Romania.